

СІВЕРЯНСЬКІ ЛЕГЕНДИ

«ГОРОД НА ВІСТРІ»

Їхав князь Володимир (Красне Сонечко) після бою з печенігами зі своїм воєводою. И звернувся до нього: «Думаю, що цей напад останній у цьому році буде, зимою відкочують їхні вежі». Воєвода відповідає: «До снігу коні в них негожі, у печеніга нема звичаю сіно запасать, а багато кінь з-під снігу не нарис».

Розсміявся князь: «Кінь у печеніга взимку худий, куди їм до далеких переходів. Поставили Переяслав, захищає він нашу землю, отак треба всі дороги перекрити на Русь, а, де необхідно, і вал насиплемо. Поставимо міста по Десні, Остру, Сулі — заселимо їх найкращими воїнами, нехай охороняють наші землі від кочівників».

Прийшли послані Володимиром воїни до чудового місця, де річка Вістрі в Десну впадає, і заснували укріплений замок. Став цей замок форпостом біля Києва. Минали роки, і за князя Володимира Мономаха тут город поставили. Стали звати це місто Городець на Вістрі. Навіть поговорка про нього була: «Держи спис, стрілу на Вістрі, як пройде ворог під Остром, будеш, княже, мати січу під Києвом».

БУЛИ КОЗАКИ СМОЛИН, МАКСИМ, ГНИЛУША...

Як розігнала проклята Катерина славних запорожців, розбіглися вони, бідні, по всьому світу, хто куди. Якось весною прийшли до Десни троє з цієї когорти. Звати їх було Смолин, Максим, Гнилуша. Поглянули на деснянські береги, і нагадали вони їм Дніпро та його плавні. Привабила Десна їх своєю красою. Вирішили оселитися тут. Одружилися з місцевими дівчатами та хутори собі поставили. Нарекли ті хутори їхніми іменами: Смолин, Максим, Гнилуша. Тепер це села у Придесенні.

ЛУТ ТА АВА

Давно це було. Тоді Десна була широка і глибока. В Острі жив рибалка, красень-хлопець Лут. А навпроти, на горі, жила дівчина-красуня Ава. Якось Лут ловив на березі Десни рибу і побачив, що хтось полоще білизну. Одна сорочка впала і попливла по річці за течією. Лут

вирішив допомогти дівчині. Він наздогнав сорочку і віддав її дівчині. Коли ж глянув їй в очі — палко закохався в неї. Дівчина Ава засоромилася і втекла додому.

Минав час, закохані часто зустрічалися на березі Десни. Та дізналися про ці зустрічі їхні батьки та родичі. Луту вони сказали, що він ніколи не приведе дівчину з другого берега. Авині батьки сказали, що ніколи не віддадуть дівчину в Остер, — бо вона там загине. Рішучий Лут умовив дівчину тікати. Коли вони впливли на середину річки, родичі побачили їх і зчинили галас. Хлопець і дівчина підпливли човнами один до одного і після останнього поцілунку кинулися в Десну. Річка миттю поглинула закоханих. Після їхньої смерті двоє містечок більше не були ворогами. А те місце, де загинули закохані, рибалки стали називати Лутавою. Річка Десна стала меншою і змінила своє русло, люди поселилися на тій землі, де була річка, бо добре та земля родила, а назва залишилася — Лутава. Й дотепер є село Лутава над Десною.

ГОРА ПРИГОРШНЯ

Над річкою Остеркою в Острі є гора. Хто називає її «Котяча», а хто називає її «Пригоршня». Розповідають, що недалеко від тієї гори колись стояла Татаровська церква. І хутір біля церкви звали Татаровським. Тому, мабуть, з того боку чекали непроханих гостей, які часто нападали та грабували наш край. Коли одного разу прийшли татари, то з тієї церкви зробили стайню. Навмисно вони це вчинили, щоб поглумитися над вірою людей. Місцеві хлопці не витримали такої наруги і вночі перебили варту та коней, що стояли в церкві. Хан, який був над усіма старший, наказав зігнати людей на цвинтар і дав розпорядження хоронити його воїнів з великими почестями, насипати великий курган — могилу. А насипати заставив людей пригоршнями та шапками. Тільки насипавши велику гору, городяни могли врятувати місто від повного розорення та пожежі. Ось так городяни насипали гору, яку назвали «Пригоршня», а зараз її зовуть «Котяча гора».

Записав Петро ЛАВРЕНЧУК.

м. Остер.